

ANDRZEJ GRALKA

U LOKALNEGO PATRIOTY

wystawa
7.11.2024–
29.06.2025

Alchemia epoki przemysłu

XIX-wieczne odlewnictwo artystyczne
ze zbiorów
Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu

prof. W. Szoltyś, prof. A. Foks

Patron medialny

NIEZŁA
SZTUKA

artinfo.pl

ŻYĆIE

W TYM NUMERZE...

- 03 WSTĘP/ **APLIKUJ PO ŚRODKI NA LOKALNE DZIAŁANIA!**
- 04 ROZMOWA RYNKU/ **U LOKALNEGO PATRIOTY**
- 11 ZIELONY BYTOM/ **5 PYTAŃ O PROJEKT OZE W BYTOMIU**
- 12 HISTORYCZNY BYTOM/ **NAPIS NA SZKOLE MUZYCZNEJ UPAMIĘTNIA HONOROWEGO OBYWATELA MIASTA BYTOMIA**
- 14 BYTOM POZARZĄDOWY/ **1,5% PODATKU**
- 16 WYJĄTKOWE MIEJSCE/ **PARA BUCH – KAWA W RUCH**
- 18 DZIEJE SIĘ W BYTOMIU/ **REPERTUAR**

APLIKUJ PO ŚRODKI NA LOKALNE DZIAŁANIA!

Miasto Bytom oraz operator konkursu lokal w Bytomiu, czyli Stowarzyszenie Manuffaktura i Fundacja Inkubator Teatralny, ogłaszają kolejną edycję programu Lokalne działania. Tym razem można pozyskać do 3 tys. zł na działania społeczne oraz do 6 tys. zł na małe inwestycje poprawiające jakość życia w mieście. Program skierowany jest zarówno do organizacji pozarządowych, jak i grup nieformalnych, które chcą podjąć się działań na rzecz swojej lokalnej społeczności. Grupy mieszkańców muszą jednak nawiązać współpracę z NGO pełniącym rolę Patrona, który wesprze ich w realizacji projektu. Wnioski o dofinansowanie należy składać za pomocą elektronicznego formularza do 24 marca. Wnioski złożone do 17 marca mogą zostać poprawione w przypadku błędów formalnych. Szczegóły dostępne na stronie: <https://lokalwbytomiu.pl/lokalne-dzialania/>.

Drodzy Czytelnicy,

Odkrywając nieoczywiste miejsca, popularyzując historię, wspierając poczucie dumy z miasta – Bytom ma grono swoich pasjonatów. W tym numerze zachęcamy do posłuchania jednego z nich: Andrzeja Gralka już od 15 lat prowadzi przy ulicy Józefczaka 37 niewielki sklep, gdzie można nie tylko kupić jedynę w swoim rodzaju gadżety z Bytomią, ale i pogodać się o mieście z lokalnym patriotą.

W tym numerze piszemy o jeszcze jednym wyjątkowym miejscu stworzonym w Bytomiu przez osoby pełne pasji. Na ulicy Dworcowej 36 powstała niebanalna kawiarnia, gdzie wszystko idzie Wparze: steampunkowy surowy styl i przytulny klimat, najwyższej jakości kawa i nietuzinkowe desery, a także duet Katarzyny Piecki i Darii Bakalarz.

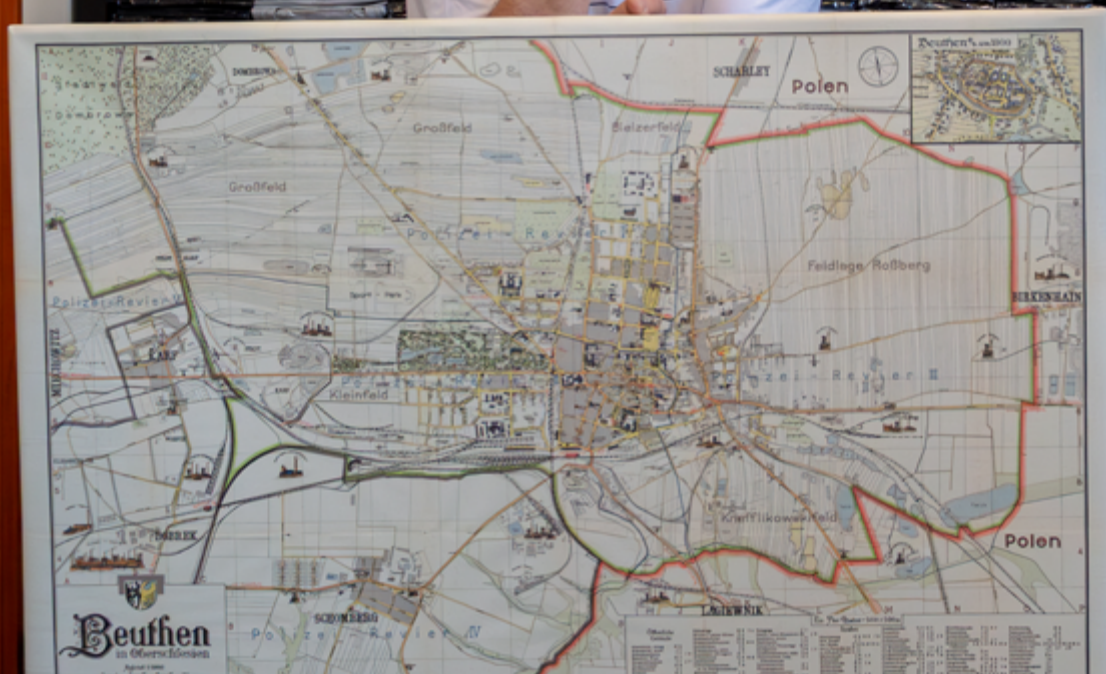
Redakcja „Rynku 7”

RYNEK 7

Nakład: 3000 szt. | Wydawca: Urząd Miejski w Bytomiu, ul. Parkowa 2, 41-902 Bytom | Redakcja: Biuro Promocji Bytomia, Rynek 7, 41-902 Bytom, promo@um.bytom.pl | Redaktor naczelna: Małgorzata Węgiel-Wnuk | Redaktor prowadząca: Katarzyna Mołdawa | Skład: Krzysztof Więckowski | Zespół redakcyjny: Tomasz Sanecki, Anna Krzyszkowska-Kuc, Hubert Klimek, Grzegorz Goik |

Druk: Mikopol, Z. Nałkowskiej 51, 41-922 Radzionków | Zdjęcie na okładce: Hubert Klimek.
Numer zamknięto: 6.03.2025 r. Wydawca nie odpowiada za treść reklam i ogłoszeń. Redakcja nie zwraca materiałów oraz zastrzega sobie prawo do ich redagowania i skracania.

Andrzej Gralka, pasjonat Bytomia od kołyski, kolekcjoner pamiątek z miasta i regionu, popularyzator śląskiej godki. Od 15 lat prowadzi sklep Lokalny Patriota przy ulicy Józefczaka 37, gdzie poza godzinami zawodowej pracy sprzedaje odzież i gadżety z Bytomia i Górnego Śląska oraz rozprawia nad mapą o historii miasta.

U LOKALNEGO PATRIOTY

Kiedy mowa w Bytomiu o lokalnym patriocie, pierwszy do głowy przychodzi właśnie on. Z pasją rozprawia o historii, popularyzuje bytomskie perły i ma wielkie serce nie tylko do miasta, ale i ludzi. Andrzej Gralka od 15 lat przy ulicy Józefczaka 37 prowadzi wyjątkowy sklep. Można z niego wyjść nie tylko w nowej koszulce o niebanalnym haśle, ale także z przekonaniem, że Bytom to prawdopodobnie najlepsze miejsce w całej galaktyce.

Tekst: Katarzyna Moldawa/ Zdjęcia: Hubert Klimek

Gdzie są początki Twojego zamięłowania do Bytomia? Jak ta pasja się rozwinęła?

Dorastałem w czasach, kiedy w szkole uczono innej historii niż ona była w rzeczywistości. To była wiedza propolsko-komunistyczna. Im jednak byłem starszy, tym więcej docierało do mnie wiadomości z drugiego nurtu. Zaczęły pojawiać się publikacje o naszym mieście, o Śląsku, a moja świadomość co do przeszłości regionu była coraz większa. Moja mama na przykład – urodzona jeszcze przed 1945 rokiem – która edukację kończyła w latach 50., do swojej śmierci mówiła, że urodziła się pod zaborem pruskim. To pokazuje, co polska szkoła i komunizm zrobiły z naszą śląską tożsamością. Bytom był dla mnie zawsze najważniejszy. Fascynowały mnie ciekawostki na jego temat, najpierw z przekazów rodzinnych, później zasłyszane od znajomych. Po jakimś czasie

znalazłem się w środowisku ludzi, którzy mówili praktycznie tylko o Bytomiu: pasjonatów, zbieraczy pocztówek i innych pamiątek. Tak przez dziesięciolecia moja tożsamość dojrzewała. W końcu mnie i kolegę naszła myśl, dlaczego w Bytomiu ludzie mają chodząc w koszulkach „I love New York” czy „Kocham Wrocław”. I tak powstały pierwsze bytomskie projekty.

Pierwsze projekty i sklep...

Nie, najpierw były tylko projekty, formuła sklepu, takiego małego geszeftu, pojawiła się później.

Bytom nie przestaje Cię do dziś interesować. Wiem, że ostatnio fascynują Cię historyczne mapy...

Nie ostatnio. To już któryś raz z kolei. Sam jestem posiadaczem kilku ciekawych map. Staram się zawsze mieć jakąś na podorędziu w moim sklepiku, by w razie gdyby przyszedł ktoś – choćby

tylko wyłącznie podyskutować – mieć taką na ladzie i móc się nią posilko-
wać w kwestii nazw starych ulic czy
innych faktów. Sklepik stał się przez
te lata miejscem, do którego sporo
osób wpada, czy to pochwalić się
jakąś historyjką, czy
tym, że coś się zdoby-
ło nowego do swojej
kolekcji, czy po pro-
stu podyskutować.
Do 1945 roku mieliśmy
w Bytomiu kocioł róż-
nych nacji. Po wojnie
nie ma już może ich
tyle, ale trzeba powie-
dzieć, że napływ ludzi
z różnych stron, w tym
dużej grupy z Kresów

Wschodnich, spowodował, że Bytom
dalej jest wielokulturowy. Wśród tych
ludzi, którzy tu przybyli, jest bardzo
wielu pasjonatów Bytomia – moż-
na się nawet pokusić o stwierdzenie,
że jest w tym równowaga pomiędzy
autochtonami a osobami przyjezd-
nymi. Także jest z kim podyskutować.
Fantastyczne rozmowy, których punk-
tem wyjścia może być mapa, są też
z ludźmi z Tarnowskich Gór, gdzie
mam wielu znajomych. Zawsze mam
jeden argument, którym kończę roz-
mowy o pierwszeństwie Bytomia nad
Tarnowskimi Górami do prawa nazy-
wania się Srebrnym Miastem: bo prze-
cież gdy u nich znaleziono pierwszą
grudkę srebra – zresztą na polu
podległym pod Bytom – to u nas już
od paru wieków tego srebra zabra-
kło. Bytom zawsze był dla tej ziemi

– zresztą nazywanej Ziemią Bytom-
ską, Księstwem Bytomskim – jakimś
centrum, może nie wszechświata, ale
na pewno okolic.

**Sklep otworzyłeś w 2010 roku przy
ulicy Józefczaka 37.**

**To było chyba dość
ryzykowne przedsię-
wzięcie. Pamiętasz
początki tego bizne-
su?**

Ono cały czas jest
ryzykowne. Na pewno
nie można powiedzieć,
że to jest przedsię-
wzięcie biznesowe.
Jesteśmy dla takich
samych pasjonatów,

jakimi my jesteśmy. Po prostu chcie-
liśmy to zrobić. Tyle projektów było
już gotowych. Takim sztandarowym,
jednym z pierwszych, była nasza
banka numer 38. Bo tak naprawdę
– mówię to z pełną świadomością –
to my te 15 lat temu zaczęliśmy modę
na tę bankę. To fantastyczne, że coś,
co było oczywistą rzeczą w przestrzeni
miejskiej, stało się kultowe. Są ludzie,
którzy przyjeżdżają do Bytomia spe-
cjalnie po to, żeby się tą naszą banką
przejechać. I to nie są tylko pasjonaci
tramwajów. Ten projekt banki na ko-
szulce, czy jak my mówimy na Śląsku,
na tresce, podbił dzieciaki te 15 lat
temu, ale dzisiaj kolejne już pokole-
nia interesują się naszą banką. Dla
nich ona jest jak wesołe miasteczko
na szynach w obrębie ulicy Piekar-
skiej.

Jakie inne motywy cieszą się zainteresowaniem?

Inne motywy, może nie stricte bytomskie, które się bardzo przyjęły, to te ze śląskimi zapisami. Staram się, żeby na moich koszulkach język śląski, godka ślōnska żyła, bo mnóstwo słów ucieka i nie ma powoli z kim się pogodać.

Ale u Ciebie w sklepie można?

U mnie idzie się pogodać, ja. Jo poradza i gōdać, i potrafię mówić. Tak przynajmniej myślę.

Jakie to napisy?

Pierwszy to wzór z napisem „gruby”, który nie jest tutaj jednoznaczny, bo – jak wiemy – u nas „gruby” znaczą zupełnie coś innego. A ten drugi motyw to hasło „jadymy z tym koksym”. Ono funkcjonuje na Śląsku od zawsze. Tak się mówi i przy pracach w ogródku, i przy budowaniu domu, i przy picciu przysłowiowego piwa. Natomiast ja je ubrałem w grafikę, żeby nie było nieporozumień. Oczywiście na koszulce jest koksownia naszej huty Bobrek, zresztą jednej z niewielu, która jeszcze pracuje. No i ostatni motyw, to jedno z moich ulubionych słów śląskich, czyli „psinco”, którego nie ma właściwie odpowiednika w języku polskim, bo przecież ono nie znaczy po prostu „nic”. Tak powiemy np. gdy już mamy dość ciągłych pytań „co? ”. Wtedy

właśnie powiemy „psinco”, co raczej znaczy „daj mi spokój”, „zostaw to już”.

Powiedz coś więcej o lokalizacji sklepu w pobliżu placu Klasztornego. To był przypadek, że właśnie

tam powstał sklep, czy świadomy wybór?

Nie ukrywam, że szukaliśmy lokalu w zasobach miejskich, i to takiego, na które by nas było stać. Wypatrywaliśmy lokalizacji w obrębie starego miasta i trafił się akurat plac Klasztorny.

Lokal stał pusty i mogliśmy nawet negocjować cenę. Dla nas to miejsce okazało się rewelacyjne – na jednym z najstarszych placów w Bytomiu, praktycznie przy murach miejskich. Nie każdy wie, że znajdował się tu kiedyś magistrat i więzienie. Stojący tu od wieków kościół św. Wojciecha ma bardzo bogatą i trudną historię. Widziałem zapadające w pamięć zdjęcia z 1945 roku, na których ksiądz katolicki odbiera klucze od dwóch tłustych, zapitych oficerów armii radzieckiej. W pamięci mam też opowieści pastora kościoła ewangelickiego, sąsiadującego z nami, który miał przekaz z lat powojennych, że ludziom przyjezdnym wmawiano, że ewangelicy to Niemcy. Znowu więc mamy trudną historię, bo okazuje się, że po 1945 roku było bardzo niebezpiecznie dla tych księży.

Twój sklep odwiedzają też turyści. Co ich tu przyciąga? Jakie Bytom zostawia na nich wrażenie?

Turyści są zachwyceni Bytomiem. My bytomianie nie doceniamy jego świetności. Ona jest co prawda przygaszona, ale w gronie znajomych dyskutantów uważamy, że rok 2000 był przełomowym. Z kolei lata 80. i 90. to był najgorszy czas. Szarość i bardzo duży odpływ ludzi wywołany zamykaniem kopalń były przynębiające. Praktycznie w ciągu kilku lat sześćdziesiąt tysięcy mężczyzn zakończyło pracę w górnictwie i wielu z nich wyjechało ze swoimi odprawami i emeryturami w Polskę. Mniej więcej około 2000 roku zmieniły się przepisy, zaczęły się zawiązywać wspólnoty mieszkaniowe i zaczął się nowy rozdział. Najpierw tej zmiany nie było widać, bo remonty zaczyna się przecież od dachów. Dzisiaj w centrum miasta około 80% dachów jest nowych. Jeżeli one były robione około 20 lat temu, to pierwsze wspólnoty mają kredyty już pospłacane i stąd kolejny boom remontowy, tym razem na elewacje. Nie byłem świadkiem w moim życiu, a ono już trwa jednak 60 lat, tylu remontów kamienic co w ostatnich trzech, czterech latach. Oczywiście, na to się składa nie tylko aktywność wspólnot. Jesteśmy w Unii Europejskiej i udało się pozyskać pieniądze także z tego źródła. Ale myślę, że to będzie dłuższy trend i że ludzie odpowiedzialni za to będą się dalej

naprawdę o to starali. Okazało się, że w Bytomiu nie tylko Rynek może być piękny. Świetny przykład to ulica Mickiewicza po remontach. A takich ulic mamy w Bytomiu więcej i ich zabudowa robi wrażenie na wszystkich.

Jaki jest Bytom Andrzeja Gralki?

Bytom niestety nigdy już nie będzie miał ćwierć miliona mieszkańców, będzie raczej miastem stutysięcznym – i to są te mniej fajne rzeczy. Natomiast mój Bytom jest w obecnych granicach Polski jedynym z piękniejszych miast. Pomimo rabunku, jaki został tu dokonany, pomimo dewastacji, jaka tu zaszła. Ludzie pasjonujący się miastem wiedzą, że cały piękny kwartał, gdzie dziś stoi Agora, można było uratować. Przemysł to było nasze bogactwo i nasze przekleństwo zarazem. I może niech ten Bytom będzie już tą sypialnią dla aglomeracji, pełną pięknych kamienic i ludzi, którzy chcą w nich mieszkać. Niech w końcu wieczorami pali się w nich światło, bo w tej chwili w wielu oknach jest ciemno. I one nie tyle straszą, co przynębiają, bo tam nikt nie mieszka, a powinien.

Posłuchaj podcastu z Andrzejem Gralką

Ż A B I

E D

O I Y

27 marca, 17:00

**oprowadzanie
autorskie
po wystawie**

PARTNERSTWO

aspkatowice

PATRONAT MEDIALNY

artinfo.pl SZ U M

WSPÓŁPRACA

**Filmoteka Narodowa
Instytut Audiowizualny**

**22.02
- 04.04
2025**

kronika

Rynek 26, 41-902 Bytom

www.kronika.org.pl

cswkronika

wstęp:

bilet ulgowy – 3 zł

bilet normalny – 6 zł

5 pytań o projekt OZE w Bytomiu

Trwa realizacja projektu „Rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii na terenie Gminy Bytom”. Rozmawiamy o nim z Wojciechem Brysiem, naczelnikiem Wydziału Inżynierii Środowiska Urzędu Miejskiego w Bytomiu.

Przypomnijmy, jakie inwestycje w ramach projektu będą dofinansowane?

Projekt wspiera właścicieli domów jednorodzinnych w zakupie i montażu instalacji fotowoltaicznych, powietrznych pomp ciepła do centralnego ogrzewania (c.o.) i ciepłej wody użytkowej (c.w.u.), magazynów energii elektrycznej oraz systemów zarządzania energią.

Wiele niepewności wywołują nowe zasady rozliczania energii odnawialnej z operatorem. Czy w związku z nowelizacją ustawy inwestycja może się jeszcze opłacać?

Rzeczywiście nowe zasady są dużo mniej korzystne dla prosumentów niż wcześniejsze, jednak warto zapewnić, że przy odpowiednim doborze urządzeń oraz dostosowaniu budynku do ich funkcjonowania można uzyskać duże oszczędności w rozliczeniu energii elektrycznej i ciepłej.

Projekt kierowany jest do wszystkich właścicieli domów jednorodzinnych. Ci z nich jednak, którzy są posiadaczami starych domów, mają obawy przed wzięciem w nim udziału.

Faktycznie, nowoczesne rozwiązania energetyczne łatwiej wprowadzić do nowych, mniej energochłonnych

budynków, jednak każdy dom można dostosować do urządzeń OZE. Zakres modernizacji budynku może być większy, niemniej im szybciej podejmie się działania w tym kierunku, tym większe oszczędności można uzyskać.

W jaki sposób dofinansowanie będzie rozliczane?

Środki będą przyznawane na zasadzie refundacji. Trzeba pamiętać, by nie rozpoczynać realizacji inwestycji przed podpisaniem umowy z Urzędem Miejskim w Bytomiu na realizację zadania.

Czy refundacja obejmie cały zakres modernizacji budynku?

Nie, w ramach tego projektu można uzyskać wsparcie jedynie w zakresie wybudowania instalacji fotowoltaicznej magazynu energii, zabudowy pompy ciepła i dostosowania systemu ogrzewania. Warto pamiętać, że pozostałe wydatki będzie można refundować w ramach puli termomodernizacyjnej. Ponadto od 31 marca przewidywane jest wznowienie naboru w programie Czyste Powietrze, dzięki któremu będzie można uzyskać dodatkowe środki na termomodernizację domów.

Więcej informacji na stronie www.bytom.pl/oze-bytom

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

NAPIS NA SZKOLE MUZYCZNEJ UPAMIĘTNIA HONOROWEGO OBYWATELA MIASTA BYTOMIA

Tekst: Tomasz Sanecki/ Zdjęcie: Napis na Szkole Muzycznej upamiętniający Paula von Hindenburga, fot. Tomasz Sanecki oraz Powitanie w Bytomiu Paula von Hindenburga przez nadburmistrza dr Knakricka, fot. Oberschlesien im Bild, 1928, nr 41, źródło: 4274_III, za Śląska Biblioteka Cyfrowa, domena publiczna.

Dwukrotnie odwiedził Bytom: najpierw w 1914 roku jako generał i dowódca formowanej na Górnym Śląsku 9. Armii, zaś w 1928 już jako prezydent Republiki Weimarskiej. Jego pobyt w mieście upamiętniono nazwą kawiarni, ulicy, Królewskiego Gimnazjum, a także nadano mu Honorowe Obywatelstwo Miasta Bytomia. Mowa o Paulu von Hindenburgu, który w 1916 roku z okazji jubileuszu 50-lecia służby wojskowej otrzymał najbardziej prestiżowe wyróżnienie przyznawane w mieście.

Paul von Hindenburg zawrotną karierę zrobił w wojsku. Prawie całe swoje życie był z nim związany. Brał udział jako podoficer w wojnie prusko-austriackiej w 1866 roku oraz francusko-pruskiej w latach 1870-1871. Jeszcze przed końcem XIX wieku został awansowany do stopnia generała, pracował w Sztabie Generalnym, pruskim Ministerstwie Wojny, a w 1911 roku przeszedł w stan spoczynku. Do czynnej służby Hindenburg został ponownie powołany 22 sierpnia 1914 roku jako dowódca 8. Armii. Już kilka dni później między 26 a 30 sierpnia był współautorem jednego z największych zwycięstw wojsk niemieckich na froncie wschodnim, pokonując Rosjan pod Tannenbergiem. Wkrótce przeniesiono go do Bytomia, gdzie kwaterował w obecnym budynku szkoły muzycznej wraz z formowaną na Górnym Śląsku 9. Armia.

Przebywał tu tylko tydzień. Generał Paul von Hindenburg przebywał w Bytomiu od 21 do 28 września 1914 roku w ówczesnym Królewskim Gimnazjum (dzisiaj szkoła muzyczna przy ul. Moniuszki). Mimo że Hindenburg przebywał w Bytomiu zaledwie tydzień, jego pobyt w mieście upamiętniono na kilka sposobów. Jedną z najbardziej popularnych kawiarni w centrum „Cafe Boulevard” (przy dzisiejszym pl. Kościuszki) po czterech latach działalności zmieniła nazwę na „Cafe Hindenburg”, jego imieniem nazwano także ulicę (dzisiejsza ul. Wrocławska, przy której działał m.in. słynny browar), zaś Królewskie Gimnazjum w lutym 1915 roku przyjęło imię Hindenburga, otrzymując nazwę König Hindenburg-Gymnasium zu Beuthen O-S., czyli Królewskie Gimnazjum im.

Hindenburga w Bytomiu na Górnym Śląsku. Dodatkowo portal nad wejściem do budynku został ozdobiony napisem upamiętniającym nazwisko patrona szkoły, który po renowacji szkoły muzycznej jest dzisiaj dobrze widoczny od strony ul. Moniuszki.

To jednak nie wszystkie działania, jakie podjęto w mieście, aby uho-

norować Paula von Hindenburga.

W kwietniu 1916 roku władze ośmiu śląskich miast: Nysy, Opola, Raciborza, Tarnowskich Gór, Gliwic, Królewskiej Huty, czyli dzisiejszego Chorzowa, Mysłowic oraz Bytomia z okazji jubileuszu 50-lecia służby wojskowej nadały Hindenburgowi,

mającemu już stopień feldmarszałka, tytuł Honorowego Obywatela Miasta. W dowód uznania za otrzymany tytuł, jak pisze profesor Piotr Obrączka w książce „Honorowi Obywatele Miasta Bytomia”, Paul von Hindenburg przesłał na ręce nadburmistrza Brüninga podziękowania, które ukazały się w śląskich gazetach.

Hindenburg ponownie w Bytomiu

Paul von Hindenburg już jako Honorowy Obywatel Miasta zawitał ponownie do miasta we wrześniu 1928 roku, kiedy objeżdżał śląskie miejscowości. Jak pisze profesor Jan Drabina w „Historii Bytomia 1254 - 2000”: „Wybrany w 1925 roku w głosowaniu

powszechnym na prezydenta, w ramach podróży po kraju dotarł trzy lata później na Górny Śląsk i nie omieszkał odwiedzić najważniejszego i największego miasta w tym regionie. Centralnym punktem uroczystości była jego wizyta w ratuszu. Przed budynkiem władz miejskich w rynku usypano na cześć dostojnego 80-letniego już gościa dwie piramidy, jedną z węgla

a drugą z galmanu.

Tak oto podkreślono, że siła ekonomiczna Bytomia wspiera się na tych dwóch, jakże ważnych w przemyśle surowcach. Zanim przekroczył progi ratusza i wszedł przez kutą bramę, przywitany został przed odrzwiami przez ówczesnego nadburmistrza

dra Adolfa Knakricka, który podał mu w geście powitania stary puchar napęczniony trunkiem”.

O kolejnym Honorowym Obywatelu Miasta Bytomia przeczytacie w kwietniowym numerze „Rynku 7”, w którym przedstawimy postać Georga Brüninga. Ten jeden z najdłużej piastujących urząd na Górnym Śląsku burmistrzów nie tylko przyczynił się do powstania w Bytomiu pierwszej linii tramwajowej na Górnym Śląsku, ale również jednej z najnowocześniejszych biologicznych oczyszczalni ścieków w Europie oraz monumentalnych budynków użyteczności publicznej, które służą mieszkańcom miasta do dziś.

Rozliczasz podatek?

Wesprzyj bytomskie organizacje pożytku publicznego.

1. Bytomskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej
– KRS: 0000019510
2. Bytomskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Odrodzenie” – KRS: 0000111854
3. Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dzieci i Młodzieży Nowe Pokolenie – KRS: 0000320274
4. Fundacja „Inicjatywa” – KRS: 0000524980
5. Fundacja Klub Kontra – KRS: 0000402990
6. Fundacja Lokalni – KRS: 0000814704
7. Fundacja Petralana – KRS: 0000543620
8. Fundacja Pomocy Zwierzętom Chatul
– KRS: 0000312325
9. Fundacja Pomocy Zwierzętom Miaukot
– KRS: 0000353933
10. Fundacja na Rzecz Dzieci i Młodzieży z Zaburzeniami Rozwoju i Spektrum Autyzmu „Teraz my” – KRS: 0000691228
11. Liga Kobiet Nieobojętnych
– KRS: 0000220163
12. Polskie Stowarzyszenie na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną Koło w Bytomiu – KRS: 0000015314
13. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział w Bytomiu im. Stefana Lachowicza – KRS: 0000058277
14. Pomagamy z Uśmiechem
– KRS: 0000339440
15. Samodzielne Koło Terenowe Nr 13 Społecznego Towarzystwa Oświatowego
– KRS: 0000247740
16. Stowarzyszenie Byłych Żołnierzy Wojska Polskiego – KRS: 0000351583
17. Stowarzyszenie Bytomskie Maki
– KRS: 0000557523
18. Stowarzyszenie na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych fizycznie, intelektualnie, osób chorych psychicznie oraz uzależnionych od alkoholu „Pomocna Dłoń”
– KRS: 0000234338
19. Stowarzyszenie Pomocy Porzuconym i Dręczonym zwierzętom – KRS: 0000189925
20. Stowarzyszenie „Pro-arte”
– KRS: 0000246636
21. Stowarzyszenie Przyjazna Ósemka
– KRS: 0000434504
22. Stowarzyszenie Żeglarzy Niepełnosprawnych – KRS: 0000260631
23. Technika Militarna i Górską Szarotka
– KRS 0000675411
24. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Bytomiu – KRS: 0000324716

Stowarzyszenia, które nie mają siedziby w Bytomiu, ale działają na terenie naszego miasta, mając koła terenowe lub przedstawicielstwa

1. Caritas Diecezji Gliwickiej
– KRS: 0000247809
2. Centrum Misji i Ewangelizacji Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego (Grupa Pedagogów Ulicy „UNO” w Bytomiu)
– KRS: 0000225011
3. Fundacja Wspólnoty Burego Misia im. Bogdana Jasińskiego – KRS: 0000128687
4. Polski Związek Niewidomych Okręg Śląski (koło w Bytomiu) – KRS: 0000012847
5. Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Śląska (ZHP Hufiec Bytom)
– KRS: 0000273051
6. Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej (Bytomski Związek Drużyn Harcerzy GSL-051)
– KRS: 0000057720.

03

07
08 PT/SB
19.00

BACHANTKI

BILETY 40 zł normalny / 20 zł ulgowy

reżyseria: Daria Kąkolka, choreografia: Daniela Kąkolka / spektakl dyplomowy studentów w roku Wydziału Teatru Tańca w Bydgoskim Akademii Sztuk Teatralnych im. St. Wyspiańskiego w Krakowie / premiera

09 ND
18.00

TANGO SILESIA

BILETY 30 zł normalny / 20 zł ulgowy

opiera przystycynę Julia Leśkowska, Krzysztof Kwidziński, muzyka grana na żywo, kapela Dajcie Pasaż, Kara Przewłoka, Olo Mobyja

13 CZW
19.00

XS-EXPERIMENTALNA SCENA

WSTĘP WOLNY

14 PT
19.00

PREZENTACJA PRAC KONKURSOWYCH

BILETY 30 zł normalny / 20 zł ulgowy

wykonanie: Uczniowie Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej im. Ludomira Różyckiego w Bydgosku

15 SB
19.00

ZOBACZ JAZZ

BILETY 30 zł normalny / 20 zł ulgowy

Kielecki Teatr Tańca, choreografia: Jean Claude Maignani, Mistrz Dynamiki, Jean Charles Zamba, Jay's / spektakl prezentowany w ramach Programu Przestrzenie Sztuki – Taniec

19 ŚR
19.00

POKAZ PODSUMOWUJĄCY WARSZTATY

BILETY 20 zł osoba

Pokaz Podsumowujący Warsztaty dla Seniorów prowadzone przez Henryka Mazurkiewicza oraz Tatli Lemeshewę / wydarzenie realizowane w ramach Programu Przestrzenie Sztuki – Taniec

21 PT
18.00

MÓJ DZIEŃ

BILETY 10 zł osoba

antropologia zbiorowa uczestników zajęć scenio-stworzycielska Rodzin i Przyjaciół Osoba z Zespołem Downa, prowadzonych przez Twilene Dehni

22 SB
14.00

WARSZTATY

BILETY 80 zł / blok

Taniec współczesny 13+ / Improwizacja taneczna 13+

23 ND
10.00

WARSZTATY

BILETY 90 zł / blok

Dziś, jutro, później, czyli przyjemne tanie dla Ciebie i +

29 SB
19.00

RED CARPET CONCERTS #1

BILETY 30 zł

dywanowe przedstawienie muzyczne i koncert w wykonaniu: Alice in Wonderland z Serbii, Cisi ze Śląska i Wietnamski

POZA SIEDZIBĄ TEATRU:

22 SB
19.00LATE LOVERS OF MOON SNOW | SPÓZNIENI
KOCHANKOWIE KSIĘŻYCOWEGO ŚNIEGU

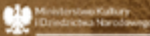
choreografia: Anna Piotrowska / Kielecki Teatr Tańca, Plac Młodych 26, 25-334 Kielce / spektakl prezentowany w ramach Programu Przestrzenie Sztuki – Taniec

FOT: ALEKSANDRA STARSZCZYK | GRAFIKA: emilian | JOANNA DEPA | WSPÓŁPRACUJĄ: EWA NORAS

Operator:

Finansowanie:

Zdjęcia: Fotografię na stronie: Międzykolej
Kultura i Dziedzictwo Narodowe
Program 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny
Europejski Fundusz RegionalnyPracownia
dla Sztuki

Partnerzy:

PARA BUCH – KAWA W RUCH

Tekst: Anna Krzyszkowska-Kuc/ Zdjęcie: Grzegorz Goik

Tu wszystko idzie w parze – steampunkowy surowy styl i przytulny klimat, najwyższej jakości kawa i nietuzinkowe desery, a także duet Katarzyny Piecki i Darii Bakalarz, które przy ul. Dworcowej 36/4 otworzyły Kawiarnię Cukiernię Wparze.

Pomysł otwarcia własnej cukierni i kawiarni wykiełkował, kiedy Katarzyna i Daria pracowały razem w jednej z chorzowskich restauracji. Bytomianka Katarzyna Piecka jest cukiernikiem, która przeszła wszystkie szczeble kariery – od pracy w dużej cukierni aż po samodzielne stanowiska szefa cukierni.

– Wreszcie dojrzałam do tego, żeby pójść na swoje. Potrzebowałam bardzo dobrej baristki, a ponieważ znałyśmy się z Darią z poprzedniej pracy, postanowiłyśmy połączyć siły – mówi Katarzyna Piecka, współwłaścicielka Wparze.

W otwarciu własnego biznesu pomogła dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Zanim do kawiarni zawitali goście, konieczny był generalny remont lokalu. Właścicielki nie chciały cukierkowego wystroju, postawiły na eklektyczny steampunkowy klimat z ciemnymi ścianami, drewnianymi blatami stołów osadzonymi na żeliwnych podstawach starych maszyn do szycia. Wzrok przyciągają wyraziste detale inspirowane techniką, a wszystko to zaprojektowane i wykonane samodzielnie przez właścicielki. Za wybór i profesjonalne przygotowanie kaw specjality dba Daria Bakalarz – baristka z ponad 10-letnim

doświadczeniem. To właśnie dzięki niej każda serwowana Wparze kawa jest przygotowywana z precyzją i ozdobiona latte art. Wparze serwowane są także monoporcje, czyli fantazyjne desery dla jednej osoby, które najpierw cieszą oko,

a potem podniebienie. W małym ciastku zamknięte jest cukiernicze doświadczenie i pasja pani Katarzyny, która zabiera gości w podróż po krainie słodkości. Istotne są wysokiej jakości składniki, z których powstają tu kawowe i cukiernicze dzieła.

Wparze sprowadza czekoladę z Ekwadoru, a pistacje z Sycylii. *– Nasze produkty są uczciwe i zrobione od serca. Pieczemy i parzymy kawę tak, jak dla ludzi, których kochamy – dodają Kasia i Daria.*

Obie panie otwarcie mówią o swojej niepełnosprawności, która mogłaby, ale nie jest dla nich żadną barierą. Daria jest osobą niedosłyszącą, a Katarzyna swoje fantazyjne desery wykonuje tylko jedną dłonią. *– W gastronomii rzadko się zdarza, żeby pracowały osoby z niepełnosprawnością. Pokutuje przeświadczenie, że sobie nie poradzą lub będą musiały mieć dużą pomoc z zewnątrz. My jesteśmy dowodem na to, że wcale tak nie musi być – mówi Katarzyna Piecka.* Więcej o ofercie Wparze można znaleźć na fapage'u FB.

18 marca 2025 (wtorek)
godz. 18.00
SPOTKANIE AUTORSKIE
**SZCZEPAN
TWARDOCH**
Prowadzenie:
prof. Krzysztof Łęcki
Bilety: 5 zł

NOWOŚĆ W PROGRAMIE
SPOTKANIE PODRÓŻNICZE
27 marca 2025 (czwartek)
godz. 18.00

**JĘDRZEJ
JÓZEFOWICZ**
*Wiadomość z Grenlandii. Czyli jak
przeszliśmy zimą Arctic Circle Trail*
Bilety: 5 zł

BYTOMSKIE CENTRUM KULTURY

pl. Karin Stanek 1, 41-902 Bytom / tel. 32 389 31 09 w. 101 / +48 500 277 802 / mail: info@becek.pl / www.becek.pl

**Bytomskie Centrum
Kultury**
pl. Karin Stanek 1
tel. 32 389 31 09

12.03, g. 17.30

Ze śpiewem po radość życia – warsztaty ze swobodnego śpiewania pod okiem doświadczonej śpiewaczki operowej. Bilet: 15 zł

13.03, g. 17.30

Warsztaty mindfulness: medytacja z oddechem, skanowanie ciała, czy medytacja chodzona. Bilet: 25 zł

14.03, g. 17.00 i 29.03, g. 15.00

Becekowy Pokój Gier – spotkanie przy planszówkach. Bilet: 5 zł

14.03, g. 17.30

Biżuteria ze skóry – kreatywne warsztaty. Bilet: 20 zł

18.03, g. 18.00

Spotkanie autorskie ze Szczepanem Twardochem z okazji premiery książki „Null”. Bilet: 5 zł

19.03, g. 17.30

Wiosenne przebudzenie. Ekspresja ciała – warsztaty. Bilet: 15 zł

21.03 piątek 17.30

Wiosenny koncert z udziałem tegorocznych dyplomantów Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej im. Ludomira Różyckiego w Bytomiu. Bilet: 20 – 40 zł

22.03, g. 19.00

The Gentlemen Show – koncert. Głosy operowe, jazzowe, popowe i musicalowe w towarzystwie profesjonalnej pop orkiestry Gentlemen Band. Bilet: 110 – 130 zł

23.03, g. 16.00 i 18.30

Spektakl: Barabuum! – komedia w reżyserii Artura Barcisia. Bilet: 130 – 160 zł

27.03, g. 18.00

Wiadomość z Grenlandii. Czyli jak przeszliśmy zimą Arctic Circle Trail. Bilet: 5 zł

CSW „Kronika”
Rynek 26,
tel. 32 281 81 33

Do 4 kwietnia

Żabie Doły – wystawa zbiorowa w ramach Pracowni Działań Interdyscyplinarnych ASP w Katowicach. Kuratorki: Agata Cukierska, Joanna Zdzienicka-Obałek. Bilet: 3 – 6 zł

Teatr Rozbark
ul. W. Kilara 29
tel. 32 428 13 11

9.03, g. 18.00

Tango Silesia – przedstawienie inspirowane sainete criollo, opieka artystyczna: Julia Lewandowska, Krzysztof Kardaś. Bilet: 20 – 30 zł

13.03, g. 19.00

XS – scena eksperymentalna dla osób, które chcą zaprezentować swoje artystyczne projekty (perfor-

mance, spektakl, koncert, video, wystawa, instalacja itp.) na profesjonalnej scenie. Wstęp wolny

14.03, g. 19.00

Prezentacje prac konkursowych uczniów Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej im. Ludomira Różyckiego w Bytomiu. Bilety: 20 – 30 zł

15.03, g. 19.00

„Zobacz jazz” – spektakl Kieleckiego Teatru Tańca, choreografia: Jean Claude Marignale (Mister Dynamite) oraz Jean Charles Zambo (JoYsS). Bilet: 20 – 30 zł

19.03, g. 19.00

Wszystko, czego nie zatańczyliśmy – pokaz warsztatowy uczestników warsztatów dla seniorów, prowadzonych przez Henryka Mazurkiewicza oraz Tati Lemeshevę. Bilet: 20 zł

21.03, g. 18.00

Mój dzień – choreografia zbiorowa uczestników zajęć Szansa Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Osób z Zespołem Downa, prowadzonych przez Ewelinę Dehn. Bilet: 15 zł

23.03, g. 10.00

Otwórz, zbliż, porusz, czyli przyjemne tańce dla siebie – weekendowe warsztaty taneczne z Dominiką Jaenel. Karnet: 150 zł

29.03, g. 19.00

Red Carpet Concerts # 1

dywanowe przestrzenie muzyczne – koncert w wykonaniu: Alice in Wonderland z Serbii, CiSi ze Śląska i Wielkopolski. Bilet: 30 zł

**Muzeum Górnośląskie
w Bytomiu
pl. Sobieskiego 2,
ul. W. Korfanteo 34
tel. 32 281 82 94**

9.03, g. 12.30

Weekend ze sztuką. Julian Fałat – oprowadzanie w przestrzeni Galerii Malarstwa Polskiego. Wstęp wolny

15.03, g. 12.30

Latanie dla każdego – warsztaty dla dzieci, zapisy. Bilet: 15 zł

16.03, g. 13.00

Powojnie. Społeczność żydowska w Bytomiu – oprowadzanie kuratorskie i wykład w przestrzeni wystawy „Ślad pokoleń. Od synagogi do Żydowskiego Domu Modlitwy w Bytomiu”. Wstęp wolny
g. 14.00

Zwierzęta przekłete. Wąż – oprowadzanie kuratorskie. Bilet: 5 – 10 zł

g. 15.00

Babcia Karolina z Mi chałkowic, kobieta, która uratowała wielu Żydów – wykład. Bilet: 2 zł

20.03, g. 17.00

Bytom 1945. Tragiczne dzieciństwo na Górnym Śląsku/Beuthen 1945. Tragische Kindheit in Obe-

rschlesien – pokaz filmu. Bilet: 2 zł

22.03, g. 12.30

Panna Marzanna – warsztaty dla dzieci, zapisy. Bilet: 15 zł

23.03, g. 13.00

Bytomskie puzzle. Archeologia miasta – oprowadzanie kuratorskie. Bilet: 5 – 10 zł

26.03, g. 17.00

Adam Mickiewicz: „Mnie się zdaje, że wrócą czasy takie, że trzeba będzie być świętym, żeby być poetą” – wykład. Bilet: 2 zł

29.03, g. 12.30

Zdobienie jajek metodą woskową – warsztaty rodzinne, zapisy. Bilety: 35 zł

30.03, g. 14.00

Alchemia epoki przemysłu. XIX-wieczne odlewnictwo artystyczne ze zbiorów Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu – oprowadzanie kuratorskie. Bilet: 5 – 10 zł

3, 10, 17, 24 i 31.03, grupa I 14.00 – 15.30 oraz grupa II 17.00 – 19.00

Spotkanie amatorskiego Zespołu Tańca Dawnego – warsztaty dla dorosłych, opłata miesięczna, więcej informacji: tel. 32 281 82 94, w. 127

5, 12, 19 i 26.03, g. 17.45 – 20.45

Szermierka historyczna –

szabla i rapier – warsztaty dla dorosłych, zapisy. Bilet: 10 zł

**Pałac w Miechowicach
ul. Dzierżonia 30
tel. 789 153 878**

12.03, g. 18.00

Dyskretny urok królewskich mariaży – wykład dr A. Musil. Bilet: 20 zł

13, 17, 20, 24, 27.03, g. 16.00 – 18.00

Zwiedzanie pałacu i wystawy „Sztuka na receptę” Janiny Gładysz, prezentującej obrazy powstałe w trakcie działań arteterapeutycznych. Bilet: 2 zł

11, 18, 25.03, g. 17.30 – 20.00

Tu się hekluje – warsztaty wspólnego szydełkowania z Elą Salamon-Cygan. Bilet: 5 zł

14.03, g. 17.00

Warsztaty kaletnicze – szycie ze skóry. Bilet: 250 zł

21.03, g. 17.00

Sitodruk – ręczne drukowanie na bawełnianych torbach. Bilet: 160 zł

26.03, g. 18.00

„Może morze...” – spotkanie z żeglarką Barbarą Kozłowską. Bilet: 10 zł

28.03, g. 17.00

Yotsume Toji – ręcznie szyte notesy. Bilet: 120 zł

PREZYDENT BYTOMIA MARIUSZ WOŁOSZ ZAPRASZA MIESZKAŃCÓW NA SPOTKANIA

7 kwietnia, godz. 16.30 - Karb i Bobrek
SP 21, Worpie 14-16

19 maja, godz. 16.30 - Miechowice,
SP 33, Matki Ewy 9

2 czerwca, godz. 16.30 - Stolarzowice i Górniki,
SP 43, Suchogórska 98

więcej informacji na: www.bytom.pl

W spotkaniach wezmą udział: bytomscy radni, urzędnicy, przedstawiciele policji, straży miejskiej, Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów, Bytomskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego, Bytomskich Mieszkań, Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej, Zakładu Budynków Miejskich.

BYTOM